

Certificaat onkruidbestrijding beschikbaar

In de tweede helft van 2007 is een certificaat voor het gebruik van glyfosaat op verhardingen ontwikkeld. Vooruitlopend op de wettelijke regeling kunnen uitvoerende bedrijven hiermee in 2008 aan de slag als ze glyfosaat-houdende middelen voor onkruidbestrijding op verhardingen willen inzetten.

Waarom dit certificaat?

De aanleiding voor specifiek beleid op onkruidbestrijding op verhardingen is dat er bij 'gangbare praktijk' te veel glyfosaat afspoelt naar oppervlaktewater. Als gevolg hiervan wordt in Nederlands oppervlaktewater soms het drinkwatercriterium overschreden. Er is een certificaat Barometer Duurzaam Terreinbeheer, maar de criteria van dit certificaat zijn onvoldoende toegespitst op professioneel gebruik van glyfosaat door uitvoerende bedrijven. Nu is er ook voor deze groep een specifiek certificatieschema voor handen. Op hoofdlijnen is het certificaat klaar, maar er vindt momenteel nog afstemming plaats met het Ctgb over de laatste details zoals de berekeningswijze maximaal middelgebruik per werkeenheden, de definitie van "moeilijk bereikbare plaatsen" en welke apparatuur is toegestaan bij welke criteria. Certificering is verplicht zodra dit is opgenomen in de gebruiksvoorschriften van glyfosaat houdende middelen. De oplevering van het certificaat is vertraagd maar de verwachting is dat dit voor het komende onkruidseizoen is geregeld.

Kern van het certificaat

Het certificaat voor uitvoerders heeft alleen betrekking op toepassing van glyfosaat op verhardingen conform de DOB-richtlijnen. Het certificaat bevat exacte beschrijvingen van punten waaraan men moet voldoen en waarop men wordt beoordeeld. De kern van het certificaat gaat om de volgende vier punten:

- Niet spuiten in verbodgebieden en -zones;
- Een gebruiksmaximum per jaar en per werkkronde;
- Voldoen aan neerslagcriteria;
- Inzet van deskundig personeel en goede technieken.

Voor de details van de criteria wordt verwezen naar het certificatieschema en de DOB-richtlijnen. Uitvoerende bedrijven zullen via (1) een 'up to date' registratiesysteem en (2) fysieke controles tijdens uitvoering moeten aantonen dat ze voldoen aan de criteria van het schema. DOB-criteria voor niet-chemische methoden en andere middelen vallen vooralsnog niet onder dit schema.

Invoering en uitdaging

Certificering begint met het aanwijzen van een (milieu-)coördinator binnen het uitvoerende bedrijf. Deze persoon zorgt dat de bedrijfsprocessen voldoen aan de criteria van het certificaat, dat het personeel voldoende kennis heeft van duurzaam beheer, en dat het registratiesysteem op orde is. Als het bedrijf in technische zin aan de criteria voldoet, dan is de extra inspanning om het certificaat te behalen goed te overzien. Of dit allemaal lukt in 2008 is nog de vraag omdat er naast de afronding van de laatste inhoudelijke details meer dan 1000 uitvoerende bedrijven zijn. Certificerende instellingen moeten daarvoor over voldoende controlecapaciteit kunnen beschikken. Hoe het ook wordt, het is van belang dat uitvoerende bedrijven de nieuwe regels voor onkruidbeheer op verhardingen serieus oppakken. Daarbij is duidelijk dat het aanbieden van alleen chemische onkruidbestrijding niet meer past in het huidige 'klimaat'. Voor de laatste stand van zaken over certificering kunt u terecht op www.dob-verhardingen.nl (rode button) of mailen naar: chris.vandijk@wur.nl.

Hoorzitting certificaat drukbezocht

Op dinsdagmiddag 23 oktober werd in Utrecht een hoorzitting gehouden over de conceptcriteria voor toepassing van glyfosaat op verhardingen. Naast de constructieve opmerkingen en vragen vanuit de circa 60 aanwezige bedrijven en organisaties waren ook voorafgaande aan de bijeenkomst al een tiental schriftelijke reacties ingebracht met soms uitgebreide vragen, opmerkingen en suggesties. Veel vragen gingen over de reikwijdte van de criteria. Daarnaast werd uitgebreid aandacht besteed aan de praktische haalbaarheid en controleerbaarheid van de criteria. Om te zorgen dat het certificaat niet onnodig veel administratieve rompslomp oplevert, zal nog gericht aandacht worden besteed aan

een doordachte uitwerking van de vereiste registraties en te stellen prioriteiten bij de controle. Het College van Deskundigen heeft het definitieve certificatieschema vastgesteld (zie pagina 1).

Praktijknetwerken

Ook in 2007 zijn gemeenten, provincies, drinkwaterbedrijven, waterschappen en aannemers weer actief geweest binnen de Praktijknetwerken Noordoost Brabant, Utrecht, Zuid-Holland en Zeeland. Op de goed bezochte bijeenkomsten werd uitgebreid gesproken over de nieuwe wet- en regelgeving en certificering. Het registreren van het middelgebruik blijft een belangrijk aandachtspunt. Binnen de netwerken werd in 2006 gemiddeld 2,2 liter RoundUp Evolution per hectare verbruikt, 20% minder ten opzichte van 2005. In 2007 is dit verder teruggebracht tot 1,8 liter per hectare, een afname van nogmaals 20%. Het gemiddelde ligt beneden het doseringsmaximum uit de DOB-richtlijnen. Toepassen van de DOB systematiek leidt aantoonbaar tot

minder middelverbruik. Het aantal chemievrije gemeenten is in de betreffende periode gelijk gebleven. Binnen de netwerken worden naast kennisuitwisseling ook enkele innovatieve methoden en concepten getest. Meer informatie op: www.kennisonline.wur.nl/BO/BO-06/007/beschrijving.htm.

Gerard Abbink (Waterschap Vallei & Eem) over het praktijknetwerk in Utrecht: "Ik zie het praktijknetwerk als een goede mogelijkheid om elkaar te informeren over de kennis en ervaringen met (chemievrij) onkruidbeheer op verhardingen. Het waterschap streeft naar chemievrij beheer, juist omdat de afspoeling vanaf verhardingen substantieel bijdraagt aan de totale emissie van bestrijdingsmiddelen naar het oppervlaktewater. Wij durven deze doelstelling aan omdat er alternatieven voor het gebruik van chemische middelen beschikbaar zijn; omdat je van overheden mag verwachten dat zij een voorbeeldfunctie hebben; en omdat dit een impuls geeft aan het bedrijfsleven om alternatieve methoden verder te ontwikkelen zodat deze technieken goedkoper worden. Als praktijknetwerk willen wij de gemeentes stimuleren de emissies van bestrijdingsmiddelen in het beheer van de openbare voorzieningen zoveel mogelijk te verlagen. We willen de gemeentes uitnodigen om samen te werken met als einddoel te komen tot chemievrij beheer van de openbare ruimte. Met gemeentes die het beheer al chemievrij uitvoeren, willen we afspraken maken om dit zo te houden en samenwerken aan het oplossen van knelpunten".

Rien Klippel (Waterschap Zeeuwse Eilanden): "Waterschap Zeeuwse Eilanden beheert en onderhoudt haar eigendommen chemievrij. Wij proberen daarmee invulling te geven aan de voorbeeldfunctie die van een overheidsinstelling mag worden verwacht. Wij ondersteunen het Zeeuwse Praktijknetwerk Duurzaam Terreinbeheer actief: wij brengen onze kennis en ervaringen in én we dragen bij in de kosten. Belangrijke acties van het Praktijknetwerk zijn naar onze mening: het uitdragen van de boodschap over Duurzaam Terreinbeheer naar gemeenten en het organiseren van kennisbijeenkomsten over certificering en preventie. Ik adviseer gemeenten en terreinbeheerders de richtlijnen en voorschriften over het gebruik van glyfosaat op verhardingen serieus te nemen. Als ze dat niet doen, zou het met glyfosaat wel eens dezelfde kant op kunnen gaan als destijds met diuron. De toelating van diuron werd ingetrokken omdat er grote problemen waren met de drinkwaterwinning. Laat het met glyfosaat niet zover komen!!"

Frank Verwijmeren (Brabant Water) over het Praktijknetwerk in Brabant: "Uit de reacties van de deelnemende gemeenten blijkt dat veel bezwaren die aanvankelijk leefden zoals slechtere beeldkwaliteit, hogere kosten en meer klachten niet zijn uitgekomen. De gemeenten hebben de uitvoering op hoofdlijnen in de vingers. De beeldkwaliteit is over het algemeen goed en kan tegen acceptabele kosten worden gerealiseerd. Sommigen hebben al een flinke stap gezet naar minder middelgebruik. Een mooi resultaat van twee jaar praktijknetwerk".

Motivatie toepassing duurzame werkmethoden stijgt!

Ing. Job A. Verheijden

voorzitter Stuurgroep Implementatie Duurzaam Terreinbeheer

Januari is nog niet eens ten eind en je hoeft maar de tuin in te kijken: het onkruid steekt alweer zijn kop op! Daar gaan we straks weer met onze krabber. De spuit is

natuurlijk allang niet meer in gebruik, al zou je dat niet zeggen als je in een willekeurig tuincentrum rondloopt. Daar wordt het 'spul' nog volop aangeboden en ontbreekt een uitgebreid gebruiksvoorschrift. Zouden die vrolijke radioreclames ook dit jaar weer te horen zijn? De boodschap zou wel moeten worden aangepast en naar het Ctgb-besluit t.a.v. particulier / professioneel gebruik verwezen moeten worden. Ik neem me voor hierover eens met de producent (reclamemaker) contact op te nemen over hoe we zo'n boodschap wellicht samen kunnen opstellen. Zou toch andermaal een mooi staaltje van samenwerking tussen 'stakeholders' zijn.

Dit brengt me meteen tot een compliment naar het onlangs afgeronde project 'Schone Bronnen, nu en in de toekomst!'. Daar heeft de samenwerkingsvorm van het 'Convenant Duurzame Gewasbescherming (2003)' al tot significante resultaten geleid, loopt men vóór op de planning en zal de doelstelling van 2010 (95% minder dan 1998) gehaald gaan worden. Belangrijk om te zien, dat verhoging van het bewustzijn door goede communicatie hiertoe de katalysator is. Deze goede ervaring is een houvast voor SIDT/AIDT om dóór te

gaan met ons communicatieplan; onze hoofduitgangspunten zijn immers nagenoeg gelijk. Sterker nog: enkele oplossingen voor knelpunten uit 'Schone Bronnen, nu en in de toekomst' worden aan SIDT aangereikt. Het gaat hierbij om toepassingen van MCPA, 2,4-D en dichlobenil bij terreinbeheer, wat niet onder de werkingsfeer van het 'Convenant Duurzame Gewasbescherming' valt.

Ander goed nieuws is toch ook de uitwerking van de EU-KRW. Onder de druk van het vaste tijdschema wordt er door de verschillende overheden in RBO's (Regionaal Bestuurlijk Overleg) hard gewerkt aan de inrichting van stroomgebiedbeheersplannen. Daartoe worden thans de maatregelenprogramma's opgesteld en hierin komt de verwijzing naar duurzame werkmethoden bij het gebruik van gewasbeschermings- of onkruidbeschermingsmiddelen steeds meer voor. Hierin kunnen terreinbeheerders een legitimatie vinden om over te stappen; gaat het fenomeen steeds beter leven en wordt men zich bewust.

In dit proces mogen de praktijknetwerken niet onvermeld blijven. De Provincie Noord-Brabant is hier een voorloper, maar anderen zitten op de hielen. SIDT/AIDT plukt van deze overigens autonome ontwikkelingen mooi de vruchten. Tenslotte; felicitaties voor de waterbedrijven DZH en VITENS Midden-Nederland voor het behalen (eind 2007) van het niveau Goud van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Slechts enkele waterbedrijven moeten nog volgen! Vanuit de Unie van Waterschappen wordt gemeld dat daar besloten is om ook naar chemievrij te gaan.

Schone bronnen

Op 28 november 2007 werden de resultaten van het project Schone Bronnen II gepresenteerd. Binnen dit project werken stakeholders samen om oplossingen te vinden voor milieuknelpunten als gevolg van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de doelstellingen van het Convenant Duurzame Gewasbescherming te realiseren. De meeste aandacht in dit project gaat uit naar de landbouw. Enkele middelen die ook buiten de landbouw gebruikt worden, kwamen aan de orde. Voor meer informatie, zie www.schonebronnen.nl.

Internationaal

Op 25 oktober 2007 is in Copenhagen een afsluitende bijeenkomst gehouden van het Clean Region project. In dit project hebben diverse EU-landen informatie uitgewisseld over beheer van de openbare ruimte. Op www.cleanregion.dk staan samenvattingen van de presentaties. Nederland scoort hoog wat betreft inzet van niet-chemische methoden, politieke aandacht voor het onderwerp, R&D en technische innovatie. Ook op een recentere internationale bijeenkomst in Brussel in december jl. bleek dat Nederland op dit punt als gidsland gezien wordt.

Certificering

Steeds meer organisaties en bedrijven gaan over tot gecertificeerd terreinbeheer. In de tabel ziet u een overzicht van de stand van zaken. Inmiddels is een aantal waterschappen en gemeenten ook gestart met de interne voorbereiding voor certificering.

Waterbedrijven	Niveau
Brabant Water NV	Goud
PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland N.V.	Goud
Duinwaterbedrijf Zuid-Holland	Goud
Vitens Midden Nederland	Goud
Waterleidingmaatschappij Drenthe	Goud*
Gemeenten	
Gemeente Wageningen	Goud
Gemeente Dordrecht	Brons
Gemeente Lelystad	Brons
Gemeente Middelburg	Brons
Gemeente Noord-Beveland	Brons
Stadsdeel Slotervaart	Brons
Gemeente Korendijk	Brons*
Overig	
Geldersch Landschap	Goud
DSM Chemelot-industrieterrein en DHV unit Limburg	Brons*

* is aangemeld bij een certificerende instelling voor de audits

CROW handboek onkruidbeheer

Dagelijks zijn beheerders en uitvoerders bezig om onkruidgroei op verhardingen te bestrijden. De laatste jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest op dit gebied, zowel in de techniek als in de wetgeving. CROW brengt binnenkort publicatie 258 uit: 'Onkruidbeheer op verharding', hét technische handboek, met een compleet overzicht van de benodigde informatie over onkruidbeheer, van beleid tot uitvoering. Het beschrijft onder meer alle gangbare beheermethoden, met voor- en nadelen, kosten en effecten, en bevat de relevante informatie over wetgeving, beleidskaders en praktische toepassing. Meer informatie: www.crow.nl

CBS-enquête

Regelmatig voert het CBS onderzoek uit naar gebruik van bestrijdingsmiddelen door overheden. Het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen bij gemeenten was in 2005 ca. 38% hoger dan in 2001. Ook was er een toename in gebruik van alternatieve methoden te zien. Voor details, zie <http://statline.cbs.nl>

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave bij het certificatiesysteem Barometer Duurzaam Terreinbeheer en verschijnt tweemaal per jaar. Dit certificatiesysteem is ontwikkeld door SMK en Plant Research International.

U kunt zich gratis abonneren op deze nieuwsbrief door een e-mail te sturen naar chris.vandijk@wur.nl
Het overnemen van artikelen en foto's is alleen geoorloofd met voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Redactie

Plant Research International
Chris van Dijk en Corné Kempenaar
Postbus 16, 6700 AA Wageningen
Tel.: 0317 47 59 10

Ontwerp: Harry de Graaf, (Drukkerij De Bink)
Vormgeving: Rina Kleinjan, (Wageningen UR Communication Services)

Informatie

Website

www.duurzaamterreinbeheer.nl

Aanmelden voor certificatie

KIWA Certificaties en Keuringen (www.kiwa.nl)
Mevr. S. van der Beek
T: 0113 25 34 34 - E: sietske.van.beek@kiwa.nl

SGS Certification (www.nl.sgs.com)

Jolanda Schrauwen
T: 0181 69 32 89 - E: jolanda.schrauwen@sgs.com

Vragen over de criteria

SMK (www.smk.nl)
Herman Docters van Leeuwen
T: 070 35 86 300 - E: hdoctersvanleeuwen@milieukeur.nl

Begeleiding en advies

Voor ondersteunende diensten zoals een registratiemodule en het gebruik van een weerfax.
Plant Research International
Chris van Dijk
T: 0317 47 59 10 - E: chris.vandijk@wur.nl